

شیوه نامه اجرایی پرورش بلدرچین (حداقل ظرفیت 2000 قطعه)

مرکز اجرایی قرارگاه جهاد اقتصادی

بلدرچین ژاپنی و بلدرچین معمولی پرندگانی مهاجرند و توانایی پرواز در مسافت‌های طولانی را دارند و در برخی کشورها برخی گونه‌های بلدرچین در تعداد زیاد پرورش داده می‌شوند تا از تخم و گوشت آن‌ها استفاده شود و یا حتی در شکارگاه‌ها رها شوند. بر طبق اسناد تاریخی بلدرچین در قرن یازدهم میلادی در ژاپن و یا چین اهلی شده است در ژاپن از سال 1910 میلادی به بعد برای استفاده از تخم و گوشت به طرز وسیعی پرورش و از راه اصلاح نژاد گله‌های گوشتی و تخمی به دست آمده است. میزان پروتئین موجود در گوشت این پرنده از پروتئین‌های پرندگان معمولی 5 الی 10 درصد بیشتر است همچنین بسیاری از انواع اسیدهای آمینه کمیاب که در سایر پرندگان یافت نمی‌شود در گوشت این پرنده موجود است. پرندگانی پرطاقت، نیرومند و مقاوم می‌باشند و می‌توانند در گستره وسیعی از مناطق با آب و هوای گوناگون رشد و تولید مثل نمایند.

- ✓ در حدود سن 50-40 روزگی بلدرچین‌های ماده در پیک تولید هستند.
- ✓ در صورت پرورش صحیح، این پرندگان در سال اول تولید توانایی تولید 260 تخم را دارا می‌باشند.
- ✓ توان بلدرچین در تولید 4-3 نسل در سال اول تولید این امکان را برای محققین فراهم آورده است تا از آن به عنوان پرنده‌ای آزمایشگاهی استفاده نمایند.
- ✓ جوجه‌کشی تخم این پرنده 18-17 روز طول می‌کشد.
- ✓ با توجه به اینکه جثه این پرنده کوچک و نیز به سطح آبخوری و دانخوری کمتری احتیاج دارد در مقایسه با دیگر پرندگان تعداد پرنده بیشتری در واحد سطح میتوان پرورش داد.
- ✓ با توجه به اینکه گونه‌های بلدرچین در برابر برخی از بیماری‌های رایج طیور حساسیت کمتری دارند در نتیجه به واکسیناسیون کمتری احتیاج دارند.
- ✓ با توجه به اینکه سن بلوغ بلدرچین 50-40 روزگی می‌باشد در نتیجه می‌توان گوشت و تخم این پرنده را سریع به بازار عرضه نمود.

هدف از انتخاب عرصه

هدف از انتخاب این عرصه، مدت دوره پرورش بلدرچین می‌باشد. این پرنده در مقایسه با سایر طیور در مدت زمان کوتاهی به سن کشتار و بلوغ رسیده و همچنین میزان پروتئینی که در گوشت این پرنده وجود دارد نسبت به سایر ماکیان و طیور بیشتر

بوده و از ارزش غذایی بالاتری برخوردار می باشد. این پرنده را می توان در فضای محدودی پرورش داد و نیاز به تاسیسات زیادی ندارد و همچنین مقاومت این پرنده در مقایسه با سایر طیور و ماکیان بیشتر بوده و به همین دلیل پرورش آن نسبت به سایر ماکیان آسانتر می باشد.

دستاورد برای کشور

ایجاد اشتغال، افزایش درآمد سرانه روستائیان، تامین پروتئین حیوانی مورد نیاز جامعه، کمک به اقتصاد کشور، فراهم کردن زمینه برای صادرات به کشورهای همسایه و جلوگیری از واردات و خروج ارز از کشور

شروع پرورش در ایران

صنعت پرورش بلدرچین حدود 15 - 12 سال پیش در ایران آغاز شد و با توجه به سرمایه گذاریهای انجام گرفته در سالهای اخیر پیشرفت قابل ملاحظه ای نموده بطوریکه هم اکنون در ایران نژادهای گوناگونی از این پرنده پرورش داده می شوند. همگام با توسعه این صنعت و عرضه گوشت بلدرچین، بازارهای مصرف گوشت و تخم آن نیز پیشرفت قابل ملاحظه ای پیدا کرده و با توجه به ارزش غذایی گوشت و تخم آن و بالا رفتن آگاهی های عمومی در زمینه تغذیه انتظار آن می رود که استقبال عمومی از محصولات بلدرچین روز به روز افزایش یابد. هم اکنون نیز تراکم مزارع پرورش بلدرچین بیشتر در نقاط مرکزی ایران بوده و این نقاط از قطبهای مهم پرورش بلدرچین در ایران به شمار می روند. همانطور که اشاره شد بلدرچینها دارای ویژگیهای منحصر به فردی هستند که آنها را از سایر طیور متمایز کرده و صنعت پرورش بلدرچین را به یکی از سود آورترین صنایع بدل کرده است، در ذیل به برخی از این ویژگیها اشاره کوتاهی خواهیم داشت:

- (1) سرعت بالای رشد در این پرنده بسیار قابل توجه و در حدود $2/5 - 3/5$ برابر سایر طیور است. بلدرچینها عموماً در 35-45 روزگی به وزن 180-220 گرم رسیده و آماده کشتار می شوند ضمن اینکه سن بلوغ نیز در حدود 7-8 هفتگی است.
- (2) سن پائین بلوغ جنسی: این پرندگان در 6-5 هفتگی قادر به تخمگذاری شده و در 8-7 هفتگی به بلوغ کامل جنسی رسیده و آمادگی تولید مثل پیدا می کنند.
- (3) فاصله نسلی کوتاه، که اعمال برنامه های اصلاح نژادی را در آنها به خوبی امکان پذیر می سازد.
- (4) میزان تخمگذاری بالا، بلدرچینها به طور وحشی سالانه در حدود 80 - 60 عدد تخم می گذارند اما در اسارت و با اعمال برنامه

های مدیریتی قوی در زمینه تغذیه و نوردهی مصنوعی می توانیم این رقم را به میزان قابل ملاحظه ای افزایش داده و به عدد 150-250 عدد تخم در سال دست پیدا کنیم

5)ویژگیهای منحصر به فرد محصولات.

محصولات بدست آمده از این پرنده دارای ویژگیهای منحصر به فردی هستند که در زیر به برخی از آنها اشاره می کنیم: گوشت و تخم بلدرچین خوراکی بسیار کامل و ایده آل خصوصا برای کودکان، زنان حامله و افراد مسن می باشد. می توان گفت که تقریبا در هیچ ائینی منع مذهبی برای مصرف گوشت و تخم این پرنده دیده نمی شود و محصولات آن در تمامی جهان مشتریان خود را دارد. تخم و گوشت بلدرچین به دلیل داشتن چربی و کالری پائین و دارا بودن مقادیر زیاد آمینو اسیدهای ضروری، ویتامینها، اسیدهای چرب اشباع نشده، فسفو لیپیدها و ... ، که هر کدام عناصری واجب و حیاتی برای رشد و سلامتی روحی و جسمی انسانها هستند، جزء مواد غذایی ایده آل به شمار می روند. در مقایسه با گوشت و تخم سایر پرندگان، محصولات این پرنده از اهمیت بیشتری برخوردار است و حتی به دلیل داشتن فاکتورهای مهم غذایی بعنوان دارو جهت تامین نیاز بیماران مصرف می گردد.

معمولا وزن یک تخم بلدرچین حدود 9-13 گرم است که از این میزان حدود 32-33% مربوط به زرده، 48/5-59/5% آلبومین و حدود 20- 8/3% مربوط به پوسته می شود.

همچنین بازده اقتصادی مناسبی که پرورش این پرنده در پی دارد، طی چند در ایران نیز شاهد تاسیس و رشد مزارع صنعتی پرورش بلدرچین بوده ایم و هم اکنون نظر به تبلیغات صورت گرفته و افزایش سطح آگاهی مردم، شاهد افزایش روز افزون مصرف محصولات آن در سطح جامعه می باشیم و امید است که در آینده نیز با افزایش حمایتهای دولتی از این بخش و همچنین توسعه روشهای علمی و صنعتی نگهداری و پرورش این پرنده، بیش از پیش شاهد رشد و تکامل این صنعت در ایران باشیم.

جوجه بلدرچین در زمان بیرون آمدن از تخم وزنش به طور متوسط در حدود 7 گرم است و با تغذیه اصولی و مناسب وزنش در سن 6 هفتگی یعنی موقع کشتار به 150 گرم می رسد و وزن گوشت خالص و تمیز 120 گرم می باشد . لذا بدلیل رسیدن به وزن مطلوب در 55 روزگی (2 ماه) معمولا کشتار می شود تا وزن 150 گرم گوشت خالص بدست آورند . وزن تخم بلدرچین تقریبا 10 گرم است در مقایسه با تخم مرغ از نظر مواد غذایی غنی تر است و با در نظر گرفتن اینکه 5 عدد تخم بلدرچین با یک تخم مرغ برابری می کند اما فسفر آن 5 برابر و آهن آن 8 برابر و ویتامین ب 12 پانزده برابر تخم مرغ می باشد . سرعت رشد بلدرچین سریع می باشد و به طور متوسط بلدرچین نر در 36 روزگی و ماده در 42

روزگی به بلوغ جنسی می رسد در حالیکه مرغ خانگی معمولاً از 4.5 ماهگی به بلوغ جنسی می رسد . تولک در بلدرچین یکماه بوده و تولید تخم سالانه در حدود 280 الی 300 عدد می باشد.

مقاومت بلدرچین به بیماریها خیلی بیشتر از مرغ است و برای پرورش این پرنده به مکان بزرگی نیاز نیست و معروفترین نژادهای آن تژاد اروپایی و ژاپنی کوترنیکس و بلدرچین آمریکایی باب وایت و کالیفرنایی می باشد . معمولاً بلدرچین ها به علت توانایی به پرواز کوتاه در قفس سر بسته نگهداری می شوند و توصیه می شود در قسمتی از قفس نسبت ماده مولد به نر مولد جهت تخم گذاری می بایست 2 ماده الی 3 ماده به 1 نر باشد و جود 2 نر بالغ در یک قفس موجب جدال نسبتاً سختی می شود که می تواند به تلف شدن یا کور شدن یک پرنده نر مولد شود .

شرایط سالن پرورش جوجه

قبل از خروج جوجه ها از تخم باید دمای سالن پرورش جوجه را تنظیم و مادرهای مصنوعی را روشن نمود تا دمای زیر مادر مصنوعی به 32-33 درجه سانتی گراد برسد. همچنین باید رطوبت را نیز در حد مطلوب بین 50-60 درصد تامین نمود. خشکی هوای سالن پرورش باعث تبخیر آب بدن جوجه ها میگردد و علاوه بر تلفات ، باعث افزایش جوجه های درجه دو و نامرغوب خواهد شد ضمن اینکه تجربه نشان داده است جوجه هایی که در سالتهایی با رطوبت پایین پرورش میابند بیشتر در معرض ابتلا به بیماریهای تنفسی قرار دارند. آبخوریها و دانخوریهای هفته اول را در محل مناسب خود قرار داده و 2-3 ساعت قبل از ورود جوجه آنها را پر مینماییم. بایستی برای هر 300 جوجه یک آبخوری و یک سینی دانخوری تا پایان هفته اول و برای هفته دوم برای هر 200 جوجه یک آبخوری و یک سینی دانخوری در نظر گرفت. 6-8 ساعت ابتدای ورود جوجه ها به سالن از آب شکر 5 درصد استفاده میشود. برخلاف اعتقاد برخی از پرورش دهندگان بهتر است دان مورد نیاز با توجه به احتیاجات غذایی جوجه ها آماده شده و از بدو ورود در اختیارشان قرار بگیرد. در 24 ساعت دوم سن جوجه ها بهتر است از مولتی ویتامین و بکمپلکس به مدت سه روز متوالی استفاده شود تا کمبودهای احتمالی مادری جبران شود. تا پایان هفته اول جوجه های ضعیف و وازده باید حذف شده و گله یکنواخت و یکدستی داشته باشیم. جوجه ها تا سن 15-20 روزگی در این قسمت میمانند و معمولاً هر جوجه تا این سن 160-200 گرم دان مصرف مینماید. در مورد روشنایی نیز باید توجه داشت که از سن 3 روزگی روزانه باید 5/0 ساعت خاموشی اعمال نمود و این زمان تا پایان 20 روزگی به 4 ساعت خواهد رسید و برای پرندگان ماده به مرور هفته ای 1 ساعت افزایش میابد تا در سن 40 روزگی این پرندگان 17 ساعت روشنایی و 7 ساعت خاموشی داشته باشند. البته میزان خاموشی نرها تا سن 30 روزگی ثابت و سپس تا 1 ساعت کاهش خواهد یافت.

حرارت و رطوبت مورد نیاز سالنهای پرورش بلدرچین

سن	دما بر حسب C	رطوبت بر حسب درصد
یکروزگی	36-35	65
دوروزگی تا پایان هفته اول	34	65
هفته دوم	31	60
هفته سوم	28	60
هفته چهارم	26	60
هفته پنجم تا پایان دوره	25	55

قبل از خروج جوجه ها از تخم باید دمای سالن پرورش جوجه را تنظیم و مادرهای مصنوعی را روشن نمود تا دمای زیر مادر مصنوعی به 32-33 درجه سانتی گراد برسد. همچنین باید رطوبت را نیز در حد مطلوب بین 50-60 درصد تامین نمود. خشکی هوای سالن پرورش باعث تبخیر آب بدن جوجه ها میگردد و علاوه بر تلفات ، باعث افزایش جوجه های درجه دو و نامرغوب خواهد شد ضمن اینکه تجربه نشان داده است جوجه هایی که در سالنهایی با رطوبت پایین پرورش مییابند بیشتر در معرض ابتلا به بیماریهای تنفسی قرار دارند. آبخوریها و دانخوریهای هفته اول را در محل مناسب خود قرار داده و 2-3 ساعت قبل از ورود جوجه آنها را پر مینماییم. بایستی برای هر 300 جوجه یک آبخوری و یک سینی دانخوری تا پایان هفته اول و برای هفته دوم برای هر 200 جوجه یک آبخوری و یک سینی دانخوری در نظر گرفت. 6-8 ساعت ابتدای ورود جوجه ها به سالن از آب شکر 5 درصد استفاده میشود. برخلاف اعتقاد برخی از پرورش دهندگان بهتر است دان مورد نیاز با توجه به احتیاجات غذایی جوجه ها آماده شده و از بدو ورود در اختیارشان قرار بگیرد. در 24 ساعت دوم سن جوجه ها بهتر است از مولتی ویتامین و بکمپلکس به مدت سه روز متوالی استفاده شود تا کمبودهای احتمالی مادری جبران شود. تا پایان هفته اول جوجه های ضعیف و وازده باید حذف شده و گله یکنواخت و یکدستی داشته باشیم. جوجه ها تا سن 15-20 روزگی در این قسمت میمانند و معمولا هر جوجه تا این سن 160-200 گرم دان مصرف مینماید. در مورد روشنایی نیز باید توجه داشت که از سن 3 روزگی روزانه باید 5/0 ساعت خاموشی

اعمال نمود و این زمان تا پایان 20 روزگی به 4 ساعت خواهد رسید و برای پرندگان ماده به مرور هفته ای 1 ساعت افزایش میابد تا در سن 40 روزگی این پرندگان 17 ساعت روشنایی و 7 ساعت خاموشی داشته باشند. البته میزان خاموشی نرها تا سن 30 روزگی ثابت و سپس تا 1 ساعت کاهش خواهد یافت.

هزینه های پیش بینی شده برای بهره برداری از یک واحد پرورش بلدرچین با حداقل ظرفیت 2000 قطعه

هزینه کل دوره (ریال)	به ازاء هر قطعه (ریال)	هزینه جاری
7/000/000	3/500	خرید جوجه یکروزه
24/000/000	12/000	دان مصرفی
20/000/000	10/000	واکسیناسیون و درمان و سوخت و ...
51/000/000	25/500	هزینه های پیش بینی نشده (معادل 10 درصد کل هزینه ها)
102/000/000	51/000	جمع کل هزینه ها

- ❖ هر گونه افزایش تسهیلات تا سقف مبلغ 300/000/000 ریال منوط به افزایش ظرفیت و با تایید کارشناسان بسیج سازندگی ناحیه می باشد.
- ❖ حداقل ظرفیت برای پرورش بلدرچین 2000 قطعه می باشد.
- ❖ حداقل تسهیلات در نظر گرفته شده برای 2000 قطعه، مبلغ 100/000/000 ریال می باشد.
- ❖ طول دوره پروار 40 تا 45 روز در نظر گرفته شده است.
- ❖ میزان خوراک مصرفی به ازاء هر قطعه در طول دوره پروار 700 گرم در نظر گرفته شده است.
- ❖ قیمت هر کیلوگرم خوراک مصرفی بلدرچین 17/500 ریال در نظر گرفته شده است.